

FOGALOM

Az okirat és a benne foglalt kapcsolat lehet:

- okirat csak a jog bizonyítására szolgál → *deklaratív okirat*
- okirat érvényességi kellék → *érvényességi okirat* (pl. ingatlan adásvétele esetén)
- a jog csak az okirat által létezik, csak azzal érvényesíthető → *értékpapír*

Az értékpapír tehát **olyan okirat, amely a benne tanúsított alanyi jogot úgy testesíti meg, hogy azt a papír nélkül sem átruházni, sem érvényesíteni, sem bizonyítani nem lehet.**

Az értékpapírjognak a polgári jogban elfoglalt helyét az határozza meg, hogy miként definiáljuk az értékpapírokat:

- megteheti a jogrendszer, hogy normatív módon határozza meg, absztrakt szabályba foglalva azokat
- normatív definíció nélkül, az egyes értékpapírfajtákra vonatkozó szabályok megalkotásakor a jogalkotó minősít értékpapírnak egy-egy okirattípusát
- tételes módon sem normatív, sem pedig egyedi módon nem rendelkezik az értékpapírra minősítés feltételeiről, mégis használja a fogalmat, aminek tartalmát a joggyakorlat, illetve a jogtudomány adhat

A Jelenlegi magyar jog az alábbi bekezdésben a *kötelmi jogi papírok normatív definícióját* határozza meg:

338/A. § (1) A pénzkövetelésről szóló értékpapír kiállítója (kibocsátója) feltétlen és egyoldalú kötelezettséget vállal arra, hogy ő maga vagy az értékpapírban megnevezett más személy az értékpapír ellenében meghatározott pénzüsszeget szolgáltat az értékpapír jogosultjának.

A következő bekezdés általában az *értékpapírok normatív definíciójának* tekinthető:

338/B. § (1) Értékpapírban meghatározott követelést érvényesíteni, arról rendelkezni, azt megterhelni – ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik – csak az értékpapír által, annak birtokában lehet.

Ezt a definíciót „rontja le” a következő bekezdés:

338/A. § (2) Értékpapírnak csak olyan okirat vagy – jogszabályban megjelölt – más módon rögzített, nyilvántartott és továbbított adat tekinthető, amely jogszabályban meghatározott kellékekkel rendelkezik és kiállítását (kibocsátását), illetve ebben a formában történő megjelenítését jogszabály lehetővé teszi.

Ezt a szabályt az uralkodó álláspont úgy értelmezi, hogy jelenleg csak az az okirat (adat) lehet értékpapír, amit valamely speciális jogszabály kifejezetten értékpapírnak minősít. Ezzel feleslegessé válik mindenféle tartalmi definíció, hiszen hiába felelne meg egy okirat e definíciónak, ha hiányzik az a tételes rendelkezés, amely az adott okiratot értékpapírnak nyilvánítja.

Az egyedi minősítés előnye, hogy mindenféle jogbizonytalanságot kiküszöböl. Hátránya, hogy nem elég rugalmas, nem képes követni a gazdaság fejlődését. Egyrészt kialakulnak új okirattípusok, amelyek rendelkeznek mindazokkal a sajátosságokkal, amelyeknek el-

méltelenül az értékpapíroknak rendelkezni kell, mégsem tudnak jogi értelemben értékpapírként funkcionálni, mert a jogrendszerből hiányzik az a szabály, ami értékpapírrá minősítené őket. A másik veszélyforrás, hogy a szerződő felek vagy az értékpapírnak nem minősülő okirat kiállítója a szerződési szabadságra alapozott részletes kikötésekkel olyan helyzetet kívánna elérni, amely leginkább megközelíti az értékpapír sajátosságait. Ezzel ez ilyen okiratok kívül kerülnének a jogszabályok hatókörén, amelyek az értékpapírokkal kapcsolatos sajátos garanciákat tartalmazzák.

Az egyedi minősítési rendszer rugalmatlanságából eredő hátrányok kiküszöbölhetőek a normatív szabályozással. Például nem kell arra várni, hogy a jogalkotóval sikerül elfogadtatni egy tőkepiaci termék értékpapír mivoltát, hanem elegendő az, ha teljesíti a jogszabályban normatív módon meghatározott kritériumokat. Ennek megítélése jogalkalmazási, jogértelmezési kérdés lesz. Ez a rendszer annyiban különbözne a maitól, hogy míg ma az – és csak az – tekinthető értékpapírnak, amit a jogszabály értékpapírnak minősít, addig a javasolt megoldás mellett az egyedi értékpapírookra vonatkozó jogszabályok legfeljebb deklarálnák azt, hogy az adott értékpapír megfelel az értékpapír általános fogalmának, s ettől függetlenül minden más okirat is értékpapír lehet, amely megfelel a normatív követelményeknek.

Tpt. dematerializált értékpapír: az e törvényben és külön jogszabályban meghatározott módon, elektronikus úton létrehozott rögzített, továbbított és nyilvántartott, az értékpapír tartalmi kellékeit azonosítható módon tartalmazó adatösszesség;

338/D. § Értékpapírt – külön jogszabály szerint – valamely dologra vonatkozó tulajdonjogról vagy más jogról, illetőleg tagsági viszonyból eredő jogosultságról is ki lehet állítani. Erre az értékpapírra – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a pénzkövetelésről szóló értékpapír szabályait kell megfelelően alkalmazni.

Az értékpapírok különböző tartalmú jogok és kötelezettségek rögzítésére alkalmasak, így lehetnek **dologi, kötelmi** és **tagsági jogokat** megtestesítő papírok. Ezért az értékpapírok általános szabályai nem köthetők kizárólagosan sem a dologi, kötelmi vagy társasági jog anyagához.

Mivel a Ptk. értékpapírijogi részébe csak az értékpapírijog általános szabályai kerülnek be, külön értékpapírijogi könyvre nincs szükség, kényszermegoldásként az értékpapírijog anyaga a kötelmi jogi könyvben helyezhető el. Az általános szabályokat a kötelmi jogi papírookra tervezi modellezni a javaslat, s a dologi és tagsági papírokkal kapcsolatban csak az esetleges különbségekre tér ki várhatóan az értékpapírijogi rész végén.

1. *Dologi jogi papírok* (árupapírok)

A dologi jogi papírok tulajdonjogot, zálogjogot testesítenek meg, és ezáltal az áru felett a tulajdonjog, ill. a zálogjog tartalma által meghatározott rendelkezési jogot biztosítanak anélkül, hogy az áru átadására lenne szükség. (pl. közraktári jegy, tengeri hajós elismervények, kiszolgáltatási jegy [légifuvarozásban]).

2. *Kötelmi jogi papírok* (pénzpapírok)

Kötelmi jogi természetű követelést, leginkább pénzkövetelést, azaz hitelviszonyt testesítenek meg, amelyben a kibocsátó (adós) meghatározott pénzüsszegnek a rendelkezésre bocsátását elismerve arra kötelezi magát, hogy a pénz összegét, valamint kamatozó értékpapír esetén annak meghatározott módon számított kamatát vagy egyéb hozamát, illetve az általa vállalt egyéb szolgáltatásokat az értékpapír birtokosának (a hitelezőnek) a megjelölt időben és módon megfizeti, illetve teljesíti. (pl. váltó, csekk, kötvény, kincstárjegy, letéti jegy)

3. *Tagsági jogokat megtestesítő papírok* (testületi papírok)

A kibocsátó meghatározott pénzüsszeg, illetve pénzben meghatározott nem pénzbeli vagyoni érték tulajdonába vételét elismerve arra kötelezi magát, hogy értékpapír birtokosának meghatározott vagyoni és

egyéb jogokat biztosít. Okiratilag egy részesedési jogot bizonyítanak, vagyis bármely résztulajdonosnak azt a jogát, hogy a közös ügyek intézésében részt vehet, az ügyben társként határozhat, a tevékenységből származó veszteségből vagy nyereségből a meghatározott résztulajdon arányában részesülhet. (pl. részvény, részjegy, esetleg vagyonszámjegyek is ide tartozhat)

4. Egyéb (sui generis) értékpapírok: befektetési jegy, kárpótlási jegy

FUNKCIÓK

Értékpapír-funkciók alatt azt értjük, hogy az értékpapír bármely jóhiszemű megszerzője bízhat abban, hogy vele szemben csak a papír tartalma alapján lehet fellépni, továbbá, hogy őt jogainak érvényesítése során a papír tartalma jogosultként igazolni fogja.

★ Kifogáskorlátozás

Az átruházás megkönnyítése, az alanyi jog forgalomképességének fokozása elsősorban azzal érhető el, hogy az értékpapír jóhiszemű megszerzőjével szemben csak az értékpapír tartalmából kitűnő kifogásokat lehet érvényesíteni. Tehát az értékpapír **eredeti tulajdonosával kapcsolatos kifogásokat nem lehet érvényesíteni az értékpapír jóhiszemű megszerzőjével szemben.**

★ Alaki legitimáció

Az értékpapír jóhiszemű birtokosának nincs szüksége anyagi legitimációra, azaz nem kell igazolnia jogosultságának fennállását és terjedelmét. Tőle a jogszabály csak alaki legitimációt követel meg, azaz az értékpapír **jogosultjának azt a személyt kell tekinteni, aki a papír tartalma szerint jogosultnak minősül.** Ugyanennek a szabálynak a másik oldala, hogy a kötelezett a kötelezettség alóli szabadulás következményével teljesíthet annak, akit az értékpapír jogosultként igazol.

Mind a kifogáskorlátozás, mind az alaki legitimáció függetleníti (absztrahálja) az értékpapírba foglalt alanyi jogot attól az alapjogviszonytól, amelyből származik.

Az értékpapírból származó alanyi jog esetén is van alapjogviszony, amelyet az értékpapírjogban alapügyletnek nevezünk (pl. hitelviszony). Alapügylet minden értékpapírnál van, ez az alapügylet az értékpapír kibocsátása által új szakaszba lép, az értékpapírba foglalt alanyi jog önállósul, absztrahálódik az alapügylettől. Az alapügyletre jóhiszemű harmadik személlyel szemben sikerrel többé nem lehet hivatkozni. Ebből ered az értékpapírjog egyik további sajátossága: az anonimitás, amely az értékpapírforgalmat igen nehezen ellenőrizhetővé teszi, ám ebben a dematerializált értékpapírok elterjedése igen nagy változást hoz a nyilvántartási rendszer, az értékpapírszámláról vezetett számlanyilvántartás által.

338/C. § (1) Az értékpapírból eredő jogok gyakorlására jogosultnak kell tekinteni:

a) bemutatóra szóló értékpapír esetén az értékpapír birtokosát;

b) névre szóló értékpapír esetén

1. ha azt nyomdai úton előállították, az értékpapír azon birtokosát, akit az értékpapír eredeti szövege jogosultként megjelöl vagy akit a forgatmányok megszakítatlan láncolata jogosultként igazol, ak-

kor is, ha az utolsó forgatmány üres. Ha valamely üres forgatmányra újabb forgatmány következik, az utóbbi aláíróját úgy kell tekinteni, mint aki az értékpapírt üres forgatmány útján szerezte meg;
2. ha az dematerializált értékpapírként került előállításra, azt, akinek az értékpapír-számláján az értékpapírt nyilvántartják.

(2) A bemutatóra szóló, és a negatív rendeleti záradékot nem tartalmazó névre szóló értékpapír átruházásával az értékpapírból eredő jogok átszállnak az értékpapír új jogosultjára, függetlenül attól, hogy az átruházó milyen jogokkal rendelkezett.

(3) Az értékpapír kötelezettje a jogosulttal szemben az értékpapír tartalmából kitűnő kifogásokon kívül nem hivatkozhat olyan kifogásokra, amelyek valamely korábbi jogosulttal szemben fennálló személyes viszonyán alapulnak.

(4) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, az (1) bekezdés szerint jogosultnak tekintendő jóhiszemű személynek az értékpapírból eredő jogosultságát nem befolyásolja az, ha valamely korábbi átruházásnak nem volt jogcíme vagy ha a jogcím érvénytelen vagy hatálytalan volt.

Az alaki legitimációval szoros összefüggésben áll az értékpapírokból eredő jogosultság átruházásának kérdése, vagyis hogy hogyan változhat az értékpapír-jogviszony jogosultja. Ebből a szempontból különbséget kell tenni a bemutatóra szóló, a forgatható, illetve az olyan értékpapírok között, amelyek csak a polgári jogi engedményezés hatályával ruházhatók át (ez utóbbiakat a jelenleg uralkodó terminológiai zavar elkerülése érdekében nem névre szóló értékpapíroknak kéne nevezni).

Az átruházás szabályai között szükséges szabályozni az átruházás jogcímének és magának az értékpapír tényleges átruházásának kapcsolatát is. Az 1/2000 PJE elveit általános szabályként, minden értékpapírra vonatkoztatva tartalmazhatná az új Ptk.

Tekintettel arra, hogy a papírból eredő joggal rendelkezni csak a papír által lehetne, természetes módon adódik, hogy az átruházáshoz is szükséges a papír birtokának átruházása. Az értékpapírok tömeges forgalma mellett ez tarthatatlannak bizonyul. Helyette kialakult az értékpapírok immobilizációja vagyis az a helyzet, amikor a fizikai értelemben még létező (de többnyire már csak összevont címleltű értékpapírként, egyetlen okirat formájában megjelenített) értékpapír egy erre szakosodott szervezet birtokában van, s az értékpapírok tényleges jogosultjai csak mint letéteményesként szerepelnek, de fizikailag nem birtokolják az értékpapírt (sőt, fizikai értelemben elkülönült értékpapírok legtöbbször már nincsenek is). Ily módon az átruházás birtokba adási mozzanata lényegében a letevői jogok átruházásával valósul meg, ami technikailag a letéti számlák közötti átvezetésként jelenik meg.

Az alaki legitimáció, az átruházás szabályai, a kifogáskorlátozás olyan általános értékpapírjogi szabályok, amelyek képesek biztosítani azt, hogy az értékpapírok betölthessék a gazdaságban nekik szánt funkciót, vagyis általuk jogokat lehessen biztonságosan mobilizálni.

A szabályozásnak azt is rendezni kell, hogy hogyan szüntethető meg az okirat és a benne foglalt jog közötti kapcsolat, s a megszűnésnek mi az anyagi jogi következményei. Az egyértelmű, hogy a papír megsemmisülése nem vezethet a jog tényleges és végleges megszűnéséhez, hanem olyan szabályozást kell kidolgozni, amely lehetővé teszi, hogy a megsemmisített értékpapír nélkül is lehessen jogokat gyakorolni, s erre a valódi jogosultnak nyíljon lehetősége. Ez vagy úgy érhető el, hogy a megsemmisítéssel ismét megnyílik a lehetőség az alapul fekvő jogviszonyon alapuló jogérvényesítés előtt (ahol viszont már nem érvényesülnek az alaki legitimációból és a kifogáskorlátozásból eredő kedvezmények), vagy elképzelhető lenne annak kimondása, hogy a megsemmisített papírban rögzített jogok gyakorlására az a személy válik jogosulttá, akinek kérelmére az értékpapír megsemmisítése megtörtént. A jelenlegi feltételek mellett elegendő a jogszabályban előírt körülmények valószínűsítése, ezt szélesebb körű garanciákkal kellene körülbástyázni.

BH2004. 311. I. A közraktári jegy értékpapír és megszerzése – megvásárlásának az esetét kivéve – a személyi jövedelemadóra vonatkozó rendelkezések alapján adóköteles bevétel [Btk. 310. §; 1991. XC. tv. 4. § (1) bek.; Ptk. 338/C. §].

BH2002. 183. II. A kárpótlási jegy szabadon átruházható értékpapír; annak vételárként való átruházása nem minősül sem pénzügyi tevékenységnek, sem értékpapír nyilvános forgalomba hozatalának [Ptk. 338/C. §, 1990. évi VI. tv., 1991. évi LXIX. tv., 1/2000. PJE].

BH1998. 295. II. Az üdülőszövetkezeti részjegy nem tekinthető értékpapírnak: másra át nem ruházható, bírósági végrehajtás alá nem vonható, ezért óvadék tárgyaként sem funkcionálhat [Sztv. 53. § (1) bek., Ptk. 270. § (1)–(2) bek., 338/C. §].

ÁTRUHÁZÁS*Bemutatóra szóló értékpapírok*

338/A. § (3) Értékpapírt – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – bemutatóra és névre szólóan lehet kiállítani.

338/B. (2) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában bemutatóra szól az értékpapír, ha nem tartalmazza a jogosult személyének megjelölését vagy tartalmazza ugyan, de az értékpapír tartalma szerint az értékpapír kötelezettje nemcsak a megjelölt személynek, hanem az értékpapír bármely bemutatójának köteles teljesíteni (bemutatói záradék). A bemutatóra szóló értékpapírt annak birtokba adásával lehet átruházni.

A bemutatóra szóló értékpapír birtokosa egyszerű átadással ruházza át az értékpapírhoz kötődő jogokat a vevőre. Bemutatóra szóló értékpapír esetében az jogosult az értékpapírral rendelkezni, akinek az értékpapír a birtokában van. A bemutatóra szóló okirat alaki okból csak akkor érvényes, ha a bemutatóra szóló jelleg magából az okiratból kitűnik. Általában bemutatói záradéknak nevezik az okiratnak azt a részét, ami kifejezi, hogy az alanyi jog a bemutatót illeti meg. Az alanyi jog megszerzése a birtoklás tényén alapszik. Akinek a kezében van az okirat, az jogosult annak alapján jogot szerezni. (pl. kincstárjegy)

Forgatható értékpapírok

A rendeletre szóló, vagy forgatható értékpapír eredeti hitelezője, az okirat hátoldalán a hitelezői jogokat más személyre forgatással ruházza át. A forgatással történik meg a tulajdonosváltás. A rendeletre szóló papírok közül a legfontosabb a váltó, a csekk és a névre szóló részvény.

A névre szóló értékpapír - ha nem történik forgatás - a tulajdonjog fennállását a névazonosság alapján igazolja. Az átruházás szempontjából jelentősége van továbbá annak is, hogy az értékpapír forgatható-e, vagy sem. Forgatható az értékpapír, ha a hátlapján (hátiratán) forgatmányra vonatkozó rendelkezés van. A forgatmányi rendelkezés a tulajdonjog átruházására vonatkozó rendelkezés - ez a rendeleti záradék.

A rendeleti záradékos papírok legtöbbször ipso iure is forgathatóak, vagyis a forgatás rendeleti záradék nélkül is érvényes. Ilyen papír a váltó, a csekk, a névre szóló részvény és a közraktári jegy. A felsorolás alá nem eső értékpapírok csak rendeleti záradék fellevezetése mellett forgathatóak.

Az adott típusú értékpapír dematerializált formája is ugyanúgy lehet bemutatóra vagy névre szóló azzal a különbséggel, hogy forgalmazásuk értékpapír-számlák közötti műveletekkel bonyolódik.

338/B. §(3) A nyomdai úton előállított névre szóló értékpapír teljes vagy üres forgatmány útján ruházható át.

(4) A teljes forgatmány a forgatható értékpapírra vagy az ahhoz csatolt lapra (toldat) vezetett, az átruházó által aláírt írásbeli nyilatkozat, amely kifejezi az értékpapír átruházásának szándékát, és megjelöli azt a személyt, akire az értékpapírt átruházzák. A forgatmány nem érvényességi kelléke az átruházás jogcíméül szolgáló szerződésnek (előszerződésnek).

(5) Az üres forgatmány az értékpapír hátlapjára vagy a toldatra rávezetett, az átruházó által aláírt olyan írásbeli nyilatkozat, amely kifejezi az értékpapír átruházásának szándékát, de nem tartalmazza annak a személynek a megjelölését, akire az értékpapírt átruházzák. Üres forgatmánynak minősül az átruházónak az értékpapír hátlapján vagy a toldaton szereplő aláírása is.

(6) Az értékpapír üres forgatmánnyal való átruházása esetében az értékpapír birtokosa

a) az üres forgatmányt kitöltheti akár a saját nevére, akár más személy nevére,

b) az értékpapírt újból átruházhatja akár üres forgatmánnyal, akár más személy nevére szóló teljes forgatmánnyal,

c) az értékpapírt harmadik személynek tovább adhatja anélkül, hogy az üres forgatmányt kitöltené és az értékpapírt újabb forgatmánnyal látná el.

(7) Jogszabály felhatalmazást adhat arra, hogy a kibocsátó az értékpapírba felvett írásbeli nyilatkozatával a forgatmány útján való átruházás lehetőségét kizárja (negatív rendeleti záradék). Az ilyen értékpapír az engedményezés hatályával ruházható át.

(8) A dematerializált értékpapír átruházása külön jogszabályban meghatározott módon a jogosult javára vezetett értékpapír-számlán történő jóváírással történik.

(9) Az egyes értékpapírokat szabályozó jogszabály az értékpapír átruházására vonatkozóan e § rendelkezéseitől eltérő szabályokat is megállapíthat.

1/2000. Polgári jogegységi határozat

Nyomdai úton előállított névre szóló részvény (a továbbiakban: részvény) csak forgatmány útján ruházható át.

A forgatmány nem érvényességi kelléke a részvényátruházás jogcíméül szolgáló szerződésnek (előszerződésnek).

Névre szóló rektapapír

A névre szóló értékpapírok (rektapapírok) egyszerű átadással nem ruházhatóak át, elidegenítésükhöz lelépési (átruházási) nyilatkozat szükséges, amit cedálásnak hívnak.

A kötelezett a névre szóló értékpapír alapján csak az alapjogviszony jogosultjának, ill. az ő engedményesének köteles teljesíteni. Ennél tehát az értékpapír jelleg csak annyiban mutatkozik meg, hogy az alanyi jogot a papír nélkül nem lehet érvényesíteni. Az értékpapírok rektapapírok, ha nem szerepel bennük pozitív rendeleti záradék, ill. ha az ipso iure forgatható értékpapírokon negatív rendeleti záradék szerepel.

EBH1999. 39. II. A közraktárt kártérítési kötelezettség terheli, ha azért nem tudja az árut a közraktári jegy birtokosának kiadni, mert a közraktárba vett árut a letevő termelők birtokában hagyta.

BH1998. 497. I. Az értékpapírnak minősülő részvény birtoklása ugyan alapfeltétele az azzal való korlátlan rendelkezésnek, ez azonban nemcsak az értékpapírok fizikai birtoklása útján, hanem azzal is megvalósul, ha a tényleges birtokban tartó ezt a tulajdonos érdekében, annak hozzájárulásával teszi.

BH1993. 108. A részvényes csak a ténylegesen birtokolt részvényei után jogosult az elmúlt év osztalékára. A bemutatóra szóló részvények névre szóló részvényekké alakítását elhatároló közgyűlési határozatban megjelölt határidő után az a részvényes, aki a névre

szóló részvényekre nem tartott igényt – tőkét kivonta a társaságból – a módosított alapszabálynak megfelelően, adott esetben csak részvényeinek névértékére és a felajánlott kamatra tarthat igényt.

FAJAI, OSZTÁLYOZÁSA

Az értékpapírba foglalt alanyi jog természetére szerint

- dologi jogi papírok - kötelmi jogi papírok - tagsági jogviszonyt megtestesítő papírok

Átruházásuk módja szerint

- bemutatóra szóló – forgatható – névre szóló rekta-papír – igazoló papír

Lejárata szerint

- rövid lejáratú (váltó, kincstárjegy) – középlejáratú (letéti jegy, kötvény) – hosszúlejáratú (befektetési jegy) – lejárat nélküli papírok (részvény)

Forgalmazási köre szerint

- nyilvánosan forgalomba hozott – zártkörűen forgalomba hozott – kizárólag nemzetközi forgalomba szánt – kül-és belföldi forgalomba egyaránt szánt – tőzsdén jegyzett – tőzsdén nem jegyzett papírok

Kibocsátók köre szerint

- állampapírok – más jogi személyek által kibocsátott értékpapírok

Külső megjelenési formája szerint

- okirati értékpapírok – dematerializált értékpapírok

A fent említett szabályozás nem merülhet ki a dematerializált értékpapírok értékpapírrá minősítésében, hanem azokat a dematerializáció sajátosságaihoz igazodva, többnyire önállóan kell rendezni. A klasszikus értékpapírjogi szabályozás az egyébként nem dologi jellegű jogosultságokat dologi léttel ruházza fel, vagyis olyan szorosan köti őket jogi értelemben egy dologhoz (az okirathoz), hogy anélkül valójában nem is létezhetnek. Ennek legnyilvánvalóbb példája, hogy a bemutatóra szóló értékpapír átruházása a papír fizikai birtokba adásával történhet, ám ezáltal a papírban foglalt jogosultság is átszáll, vagyis nemcsak dologi jogi változás következik be.

A jelenlegi szabályozás a dematerializált értékpapírokat úgy kezeli, mintha csupán az értékpapír előállításában különböznenek a hagyományos értékpapíroktól. A valóságban az előállítás módja épp a kérdés lényegét érinti, hisz a szabályozás alapvetően abból indul ki, hogy a jogról okiratot állítanak ki. Az új Ptk. nem elégedhet meg azzal, hogy a dematerializált értékpapírt mint az értékpapírok előállításának egyik módját kezeli: megfelelő sajátos szabályozás kell a kifogáskorlátozás, az átruházás, megsemmisítés terén.

Egyéb fogalmak (Tpt.):

értékpapír-sorozat: e törvény eltérő rendelkezése hiányában az azonos előállítású, azonos jogokat megtestesítő értékpapír egy meghatározott időpontban forgalomba hozott teljes mennyisége, illetve az eltérő időpontban forgalomba hozott értékpapírok valamely későbbi időpontban azonos jogokat megtestesítő teljes mennyisége;

hitelviszonyt megtestesítő értékpapír: minden olyan értékpapír, amelyben a kibocsátó (az adós) meghatározott pénzüsszegnek a rendelkezésére bocsátását elismerve arra kötelezi magát, hogy a pénz (kölcson) összegét, valamint kamatozó értékpapír esetén annak meghatározott módon számított kamatát vagy egyéb hozamát (a továbbiakban együtt: kamat), illetőleg az általa vállalt egyéb szolgáltatásokat az értékpapír birtokosának (a hitelezőnek) a megjelölt időben és módon megfizeti, illetve teljesíti;

sorozatban kibocsátott értékpapír: ha jogszabály másként nem rendelkezik, az alapjául szolgáló jogviszonyból eredő jogokat és kötelezettségeket több azonos, egymással egyenértékű részre (névérték) osztva megtestesítő értékpapír;

tagsági jogokat megtestesítő értékpapír: minden olyan értékpapír, amelyben a kibocsátó meghatározott pénzösszeg, illetve pénzben meghatározott nem pénzbeli vagyoni érték tulajdonba vételét elismerve arra kötelezi magát, hogy az értékpapír birtokosának meghatározott szavazati, vagyoni és egyéb jogokat biztosít;

tőzsdére bevezetett értékpapír: a tőzsdei értékpapírlistán szereplő értékpapír;